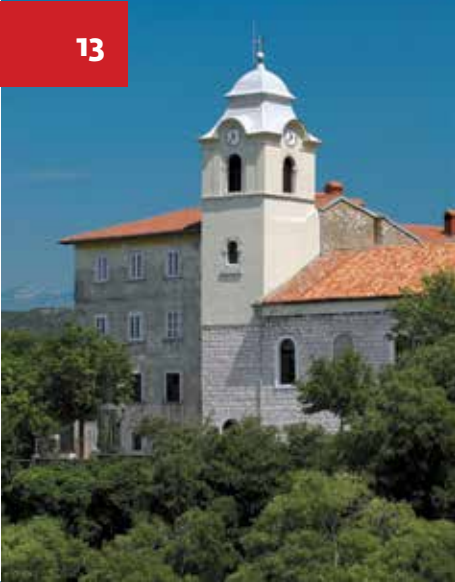

Stari grad Zrinskih, Kraljevica
/ Dvorac s crkvom bio je i skladište soli

Od svih prava koja su koristili Frankopani, a zatim Zrinski, najviše se spominju solane i tunolov. Stari grad Zrinskih arhitektonski je kompleks koji je sadržavao i skladište soli. Nastao je u srednjem vijeku kao mala frankopanska utvrda uz kape-lu sv. Nikole iz koje se kasnije razvilo središte grada Kraljevice. Unatoč neistraženosti, zapuštenosti i na-knadnim pregradnjama, Stari grad Zrinskih u velikoj je mjeri sačuvao svoje barokno oblikovanje.

13

Stari grad Hreljin
/ Strateška točka komunikacije između planina i mora

Na strmoj uzvisini iznad mora nalaze se ostaci frankopanskoga srednjovjekovnog Starog grada Hreljina. Hreljin je nekada bio važno stambeno, trgovačko, obrambeno i upravno središte smješteno na strateškoj točki koja je nadzirala ko-munikacije što povezuju planinsko područje Gorskog kotara s morem. Frankopani ga dobivaju darovnicom hrvatsko-ugarskoga kralja Andrije II. skupa s ostatkom Vinodolske knežije.

14

Interpretacijski centar Kraljevica
Rovina 6, 51262 Kraljevica
051 281 800
www.frankopani.eu

primorsko
goranska
zupanija

KVARNER

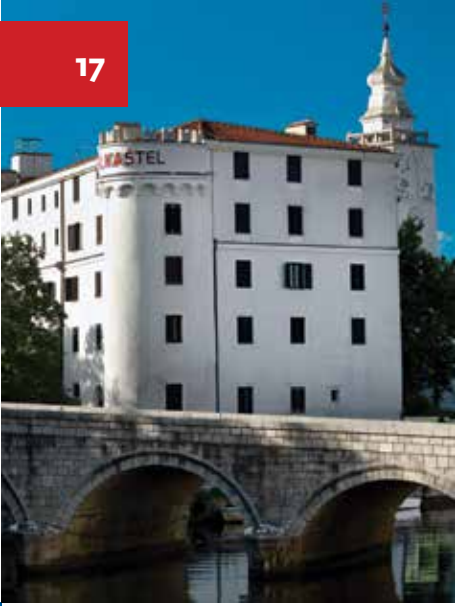

Frankopana
PUTOVIMA

Pavlini samostan, Crikvenica
/ Samostan pretvoren u hotel

U 15. st., na temeljima stare crkve, Nikola IV. Frankopan podigao je samostan. Za upravljanje samo-stanom izabrao je pavline koje je narod zbog njihovih bijelih habita zvao "bijelim fratriba". Pavlini su u Vinodolu tijekom 400 godina promicali duhovnu kulturu, prosv-jetu, umjetnost, znanost, medicinu. U samostanu je prvu naobrazbu stekao i Juraj Julije Klović, svjetski poznati minijaturist. Objekt je kroz stoljeća imao više namjena - bio je kaštel, samostan, bolnica, dječji dom, odmaralište, a danas je hotel.

17

Kula u Bribiru
/ Galerija frankopanskog znamenja

Početak 13. st. kaštel je došao u posjed Frankopana te se izvorno sastojao od dvostrukih zidova, uskog dvorišta, stambene i upravne zgrade te dviju kula. Do danas je sačuvana samo kvadratna kula te dio fortifikacija. U četverokutnoj kuli Turan nalazi se izložbeni postav s prezentacijom i rekonstrukcijom grbova, srednjovjekovnoga oružja, pečata i zastava krčkih knezova Frankopana i Zrinskih.

18

Frankopana
PUTOVIMA

Frankopana
PUTOVIMA

19

Kaštel s kulom Kvadrac, Novi Vinodolski
/ Mjesto gdje je napisan Vinodolski zakon

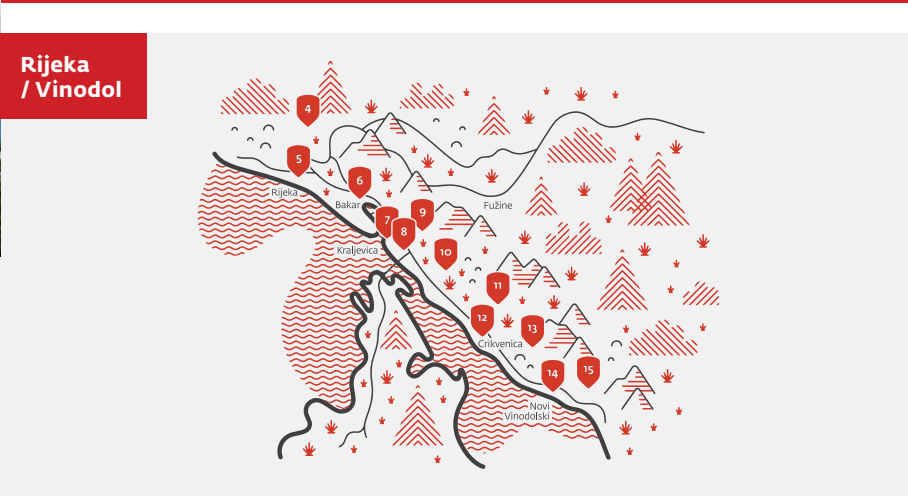
Kvadrac, kako narod zove kvadratnu kulu, jedini je ostatak kaštela koji su u Novom Vinodolskom podigli Frankopani. U hrvatskoj povijesti ima izuzetno povijesno značenje u civilizacijskome i upravnome smislu, važno koliko i zdanje Hrvatskoga sabora na Markovu trgu. Naime, u "velikoj palači" napisan je Vinodolski zakon, najznačajniji pravni tekst o srednjovjekovnome životu na ovim prostorima. Pisan je hrvatskim jezikom i glagoljicom, a usvojen na trgu ispred kaštela krajem 13. st.

20

Stari grad Ledenice
/ Utvrda s tamnicom

Donžon je naziv za četvrtastu branič-kulu koja se nalazila usred kaštela. Ime dobiva od francuske riječi donjon, što u prijevodu znači tamnica. Ovaj tip kule bio je najču-vanije i najsigurnije mjesto, samim time i najbolje za utamničenje zaro-bljenika. Pojam istodobno označa-va i najjaču kulu u kaštelu. Upravo je ova utvrda imala veliku važnost za obranu Furlanije, Istre i Kvarner-skoga primorja od Osmanlija.

Otok Krk

Gorski Kotar

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Kulturno-turistička ruta „Putovima Frankopana“

Povijest Krčkih knezova Frankopana trajala je više od pet i pol stoljeća: članovi ove velikaške obitelji bili su nositelji političkog, društvenog, gospodarskog i kulturnog razvoja na svojim prostorima, prvenstveno na području današnje hrvatske regije Kvarner.

Frankopani su sudjelovali u brojnim bitkama, a snalažljivost, obrazovanje, diplomacija, te prije svega želja za očuvanjem vlastitih posjeda, održali su ovu obitelj stoljećima. Iza njih su do današnjih dana ostali brojni kašteli, utvrđeni gradovi i dvorci koji prizivaju duh prošlosti, intriga, sukoba, kulture, pismenosti i religioznosti.

Obitelj Frankopan

Doba u kojem su djelovali Krčki knezovi Frankopani bilo je doba srednjeg vijeka i prijelaza u novi vijek. Srednji vijek u Europi bio je feudalno doba, a moć kraljevskih dvorova bila je ograničena u usporedbi s moći feudalaca – lokalnih veleposjednika poput Frankopana. Članovi obitelji Frankopan obnašali su važne društvene i političke dužnosti – bili su kneževi, banovi, potkraljevi i ratnici, podupiratelji umjetnosti i pjesnici, a na kraju i politički prevratnici, pa su tako njihovi životi bili inspiracija mnogim umjetnicima. Uživali su ugled među europskim plemstvom, primali priznanja za zasluge od pape u Rimu, sklapali obiteljske i prijateljske veze širom Europe, pratili su modu, osnivali brojne tiskare i promicali hrvatsku riječ i pismo- glagoljicu. U njihovoj lozi bilježi se niz od 114 Frankopana u 17 naraštaja. Tijekom povijesti koristili su dva grba - stari sa šestokrakom zvijezdom na crvenom polju, a potom grb rimske patricijske obitelji de Frangepanibus s dva lava koja lome kruh. Zlatno doba obitelji Frankopan bilo je doba kneza Nikole IV u 15. stoljeću. Nakon njega, brojni su uzroci doveli do slabljenja utjecaja obitelji, a među njima i osmanlijska osvajanja i prevlast Habsburške dinastije nad prostorima Hrvatske i Ugarske. Urota zrinsko-frankopanska, kojom su se Fran Krsto Frankopan i Petar Zrinski pokušali oduprijeti nastojanjima Bečkog dvora da se Hrvatskoj i Ugarskoj nametne centralizam i apsolutizam, obilježila je kraj ove plemićke obitelji. Urotnici su 1671. godine pogubljeni u Bečkom Novom Mjestu. Prije smaknuća dvojice velikaša, obitelj je lišena plemstva, a sva imanja su im zaplijenjena. Kako je Fran Krsto Frankopan bio posljednji muški član obitelji, njegovom smrću prestaje loza hrvatskih Frankopana. Iako utjecaji Frankopana sežu mnogo dalje, ishodište njihove moći je regija Kvarner u kojoj se nalazi glavina njihove baštine. Kulturno-turistička ruta „Putovima Frankopana“ obuhvaća 17 kaštela, utvrđenih gradova i dvoraca i 3 sakralna kompleksa. Ruta se dijeli u četiri teritorijalne cjeline koje naglašavaju raznovrsnost krajolika regije Kvarner, a to su otok Krk, Gorski kotar, Rijeka s okolicom i Vinodol.

Kaštel Gradec / Koljevka Frankopana

Podignut daleko od morske obale, skriven od pogleda, zavučen u šumu, ukupne veličine svega 22 x 20 metara, ovaj je kaštel još poznat i kao utvrda Rovoznik. Teško je povjerovati kako su se u tako malenom i skromnom zdanju u blizini Vrbnika mogli odvijati veliki i važni poslovi, ali u to doba Gradec je bio neprikosnoveno središte vojne, političke i upravne moći.

Dvorac Zrinskih, Čabar / Dvorac s tajnom

Obitelj Zrinski bila je glavni saveznik obitelji Frankopan. Dvije moćne loze bile su povezane ženidbenim i političkim vezama. Petar Zrinski je na posjedu u Čabru izgradio dvorac na temeljima prethodne obrambene utvrde, a od tog prvotnog grada sačuvan je dio obrambenog zida, kula i svodovi u prizemlju središnjeg objekta te predaja o postojanju tajnog tunela koji je iz dvorca vodio do Tropetarske stijene. Poslije rata ulaz je zazidan kako bi se spriječilo ulaznje radoznale djece, ali se na dijelu poučne staze "Tropetarska stijena" nalazi poveći otvor za koji se vjeruje da predstavlja nekadašnji izlaz iz tunela.

Dvorac Stara Sušica / Dvorac koji je odolijevao osmanlijskim napadima

Za ovaj frankopanski kaštel mještani će vam najprije reći kako je svjedok velike i brze "osmanlijske pohare" iz 1586. Grad, podignut u srednjem vijeku, ostao je neosvojivo blago Turaka, a dvorac, smješten u netaknutoj stoljetnoj šumi, u 19. je stoljeću doživio temeljite restauracije u romantičnom duhu. Ova šumska zvijezda Ravne gore već je desetljećima igralište za dječju maštu, prostor za njihovo učenje i kreativnost.

Kaštel Trsat / Dvorac pored svetišta

Predaja kaže da je krajem 13. st. na Trsatu "čudesno" osvanula rodna kuća Blažene Djevice Marije. Nakon tog događaja narod je počeo hodočastiti na trsatsko brdo, knez Ivan Frankopan dao je podići kapelicu, a njegov sin Martin izgraditi franjevački samostan s crkvom BDM. Nitko Trsat nije obilježio kao Frankopani koji su postali nadahnuće maršalu Lavalu Nugentu koji u 19. st. kupuje i obnavlja ruševine njihovog kaštela i uređuje mauzolej "Mir junaka".

Kaštel Krk / Višestoljetno sjedište Krčkih knezova Frankopana

Obitelj Frankopan tri stoljeća gradila je kaštel u Krku mudro uklopljen u rimske gradske zidine nad morem. Građen je kako bi se unutar njegovih zidina mogli skloniti vojnici i građani u slučaju napada. Kaštel se sastoji od tri kule, obrambenih zidina i prostranog atrija, a u njemu je zabilježen stari frankopanski grb sa šestokrakom zvijezdom.

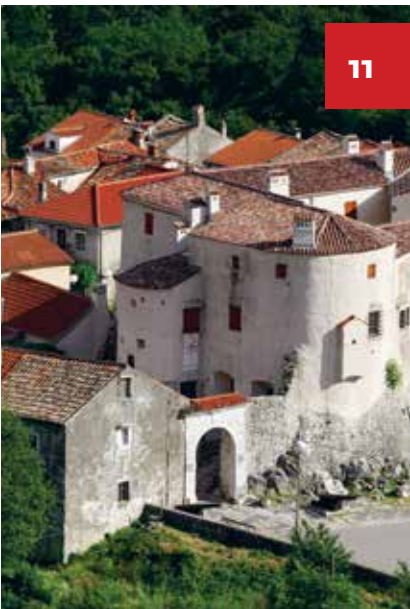

Kaštel Zrinskih, Brod na Kupi / Dvorac kojeg nisu voljeli provalnici

Vlastelinstvo Brod pripadalo je Stjepanu Frankopanu, da bi nakon njegove smrti došlo u vlast Zrinskih koji grade zidani utvrđeni dvorac. Dvorac je na svim pročeljima imao puškarne, a na posljednjoj etaži "breteš" – obzidani element s otvorom, iz kojega se na neprijatelja koji bi pokušavao provaliti vrata bacalo užareno olovo, ulje ili kamenje. Specifičnost tadašnjeg utvrđenog grada tri su tajna podzemna prolaza koja su služila za bijeg. Tunel kojim su bježali i danas je vidljiv i djelomično prohodan.

Manastir Gomirje / Najzapadniji pravoslavni manastir u Europi

Manastir je osnovan početkom 17. st. dolaskom pravoslavnoga stanovništva. Vuk Krsto Frankopan 1621. g. podiže uz njega kulu koja je gotovo sto godina kasnije pretvorena u zvonik, uz kojeg je potom dograđena crkva. Priča o nastanku manastira govori da je s prvim doseljenicima došao i jedan kaluder koji zbog starosti nije mogao ići s vojskom u bitke. Doseljenici su zbog toga iz dalmatinskoga manastira Krka doveli nekoliko kaludera, a pretpostavlja se da su iz tog kraja podrijetlom bili i sami Gomirci.

Kaštel Bakar / Dom Frankopana ribolovaca

Zanimljivo je da je godine 1804. Bakar imao 7 805 stanovnika, dok je Zagreb, današnji najveći grad Hrvatske, brojio tek 2 973 ljudi. Kaštel u Bakru jedan je od mlađih frankopanskih kaštela, a zbog opasnosti od napada Osmanlija i Mlečana više je puta nadograđivan. Bakarski Frankopani bili su i ribari - tunolovci. Plemići, doduše, nisu ribarili, već su bili vlasnici brojnih stajaćih tunolovki na području cijelog Kvarnera, a dvije su bile smještene u Bakarskom zaljevu.

Franjevački samostan s crkvom Navještenja Marijina, Košljun / Duhovno središte s obiteljskom grobnicom Frankopana

Kao vlasnici otoka Krka Frankopani su u 15. st. od pape dobili dopuštenje da napušteni benediktinski samostan na otočiću Košljunu nastane franjevcima iz Krka. Marija Katarina Frankopan oporučno je, u svrhu proširenja košljunske crkve, fratrima ostavila 1 000 dukata i navela - "tijelo svoje predajem zemlji iz koje je nastalo". Venecija joj, kao dvostrukoj mletačkoj nevjesti, 9 godina nije htjela udovoljiti, već je bila pokopana u Veneciji, a na Košljunu je sahranjena tek 1524. g.

Dvorac Severin, Severin na Kupi / Dvorac u kojem je odrastao Fran Krsto Frankopan

Podignut nad strmom obalom rijeke Kupe, dvorac je bio u vlasništvu Zrinskih do 1580. kada je ponovno pripao Frankopanima. Slomom urote, ovo opljačkano i opustošeno imanje svoj današnji izgled dobilo je preuređenjem koje je provela obitelj Oršolić 1803. g. Dvorcem je nekada vladao Vuk Krsto Frankopan, a u prekrasnom perivoju, koji je danas zaštićen i proglašen spomenikom parkovne arhitekture, igrao se njegov sin, ratnik i pisac, Fran Krsto.

Kaštel Grobnik / Mjesto romantične tragedije

Kaštel Grobnik važna je strateška točka, smješten na 466 metara visokom brijegu, između lijeve obale Rječine i Grobničkoga polja. Od davnina je mijenjao vlasnike, a od 13. do 17. st. pripada Frankopanima i Zrinscima. O životu u Grobniku svjedoči i legenda koja kaže da se jedan od Frankopana zagledao u lijepu pučanku Lucu koja ga je odbila. Kada je naredio straži da je dovede u kaštel, pobjegla je i bacila se u ponor. Mjesto odakle je skočila i danas se zove Lucinski vir.

Dvorac Nova Kraljevica / Dvorac u kojem se planirala urota

Dvorac je izgrađen polovicom 17. st. kao rezidencijalna palača Frankopana i Zrinskih. Slijedi graditeljsku modu ondašnjih velikaša, a ljepoti uređenja vjerojatno je doprinjela jedna od poznatijih žena loze Frankopana – Katarina Zrinska. Propašću urote, zvono na grobljanskoj kapelici sv. Katarine žalobno je jecalo javljajući puku vijest o pogibiji junaka-urotnika.